

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
JEANA RICHARDA DE LA TOUR
přednesené dne 12. října 2023¹

Věc C-566/22

Inkreal s.r.o.
proti
Dúha reality s. r. o.

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Nejvyšší soud (Česká republika)]

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských věcech – Příslušnost a uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Oblast působnosti – Článek 25 – Ujednání o příslušnosti – Smluvní strany s bydlištěm ve stejném členském státě, které se dohodly, že ve sporech z jejich smlouvy mají příslušnost soudy jiného členského státu – Mezinárodní prvek“

I. Úvod

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se v podstatě týká výkladu čl. 25 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech².
2. Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi dvěma společnostmi se sídlem ve stejném členském státě ohledně určení soudu místně příslušného pro rozhodnutí o návrhu na uspokojení pohledávek vzniklých v důsledku neplnění dvou smluv o peněžité zápůjčce uzavřených v tomto členském státě, které obsahují ujednání, že o případném sporu rozhodne soud jiného členského státu.
3. Soudnímu dvoru byla položena dosud neřešená otázka, zda existence ujednání o příslušnosti sama o sobě představuje mezinárodní prvek, který postačuje k tomu, aby mohl být uplatněn čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.
4. Na základě analýzy různých argumentů obsažených v odborné literatuře a na základě argumentů z judikatury několika evropských soudů Soudnímu dvoru navrhu, aby přijal řešení příklánějící se k záporné odpovědi na tuto otázku a upřesnil, k jakému okamžiku se má posuzovat podmínka mezinárodní povahy.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Úř. věst. 2012, L 351, s. 1.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

5. V bodě 3 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 je uvedeno:

„[Evropská u]nie si stanovila cíl udržovat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva, mimo jiné tím, že usnadní přístup ke spravedlnosti, zejména uplatňováním zásady vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských věcech. Pro postupné vytváření tohoto prostoru *má Unie přijmout opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem*, zejména pokud jsou nezbytná k řádnému fungování vnitřního trhu.“³

6. Článek 25 odst. 1 tohoto nařízení⁴ stanoví:

„Bez ohledu na bydliště stran, dohodnou-li se tyto strany, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. [...]“

B. České právo

7. Ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „občanský soudní řád“), zní takto:

„Jde-li o věc, která patří do pravomoci soudů České republiky, ale podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze zjistit, určí Nejvyšší soud [Česká republika], který soud věc projedná a rozhodne.“

III. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžná otázka

8. FD, bytem na Slovensku, v postavení zapůjčitele a společnost Dúha reality s. r. o., se sídlem⁵ na Slovensku, v postavení vydlužitelky uzavřeli ve dnech 29. června 2016 a 11. března 2017 dvě smlouvy o peněžité zápůjčce.

9. FD své pohledávky z těchto smluv o peněžité zápůjčce postoupil smlouvou o postoupení pohledávek ze dne 8. prosince 2021 společnosti Inkreal, se sídlem na Slovensku.

10. V obou zmíněných smlouvách o zápůjčce se smluvní strany dohodly, že „veškeré nejasnosti či spory z této Smlouvy vyplývající a v souvislosti s ní budou řešit především vzájemným jednáním s cílem dosažení řešení přijatelného pro obě smluvní strany. Pokud smluvní strany nemohou vyřešit takový spor, bude tento spor řešen prostřednictvím věcně a místně příslušného českého soudu v souladu [s občanským soudním řádem], v platném znění“.

³ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

⁴ – Pro připomenutí ustanovení, která tomuto článku předcházela, viz poznámky pod čarou 7, 11 a 12 tohoto stanoviska.

⁵ – Předpokládám, že podle Nejvyššího soudu, který je předkládajícím soudem, se u společností Dúha reality a Inkreal s.r.o. (viz bod 9 tohoto stanoviska) jedná o „bydliště“ ve smyslu čl. 63 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.

11. Vzhledem k tomu, že společnost Dúha reality peněžitou půjčku nesplatila, obrátila se společnost Inkreal na základě tohoto ujednání, které považuje za dohodu o příslušnosti českých soudů k rozhodování sporů ze smluv o peněžitě zápůjčce, dne 30. prosince 2021 na Nejvyšší soud. Společnost Inkreal se svými návrhy domáhá uspokojení svých pohledávek a dále určení českého místně příslušného soudu pro rozhodnutí ve věci samé podle § 11 odst. 3 občanského soudního řádu.

12. Společnost Inkreal na podporu posledně uvedeného návrhu tvrdí, že postupuje na základě platného ujednání o volbě soudu v soukromoprávním vztahu s mezinárodním prvkem dle čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, přičemž není dána jiná zvláštní či výlučná příslušnost některého soudu podle tohoto nařízení.

13. Předkládající soud má s ohledem na judikaturu Soudního dvora⁶ pochybnosti o tom, zda se nařízení č. 1215/2012, a tedy i jeho čl. 25 odst. 1, uplatní v situaci, kdy jediným aspektem, který by bylo možné považovat za mezinárodní, je to, že si smluvní strany s bydlištěm ve stejném členském státě sjednají příslušnost soudů jiného členského státu.

14. Hlavními argumenty ve prospěch aplikovatelnosti tohoto nařízení jsou podle předkládajícího soudu zejména důraz na smluvní autonomii stran, jednotný výklad a harmonizovaná aplikace článku 25 uvedeného nařízení a nelogické, resp. nerozumné důsledky v případě, že by toto ustanovení nebylo možné aplikovat.

15. Naproti tomu hlavním důvodem pro nepoužitelnost tohoto nařízení je dle názoru předkládajícího soudu absence mezinárodního prvku, a tedy charakteristika případu jako zcela vnitrostátního. Uvedený závěr je založen zejména na názoru, že pouhá vůle stran určit za příslušný soud jiného členského státu nemůže způsobit „zmezinárodnění“ dané situace.

16. Za těchto podmínek a s ohledem na rozdílnost názorů v odborné literatuře i v judikatuře, která vyplynula ze zkoumání závěrů některých nejvyšších soudů jiných členských států, se Nejvyšší soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je působnost nařízení [č. 1215/2012] z hlediska existence mezinárodního prvku, který je nezbytný pro použitelnost uvedeného nařízení, založena pouze tím, že si dvě strany s bydlištěm ve stejném členském státě sjednají příslušnost soudů jiného členského státu EU?“

17. Písemná vyjádření předložily společnost Dúha reality, česká a švýcarská vláda a Evropská komise.

⁶ – Předkládající soud poukazuje na rozsudky ze dne 1. března 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, body 25 a 26), a ze dne 7. května 2020, Parking a Interplastics (C-267/19 a C-323/19, EU:C:2020:351, body 30 až 35).

IV. Analýza

A. Úvodní poznámky

18. Zaprvé je třeba uvést, že ustanovení článku 25 nařízení č. 1215/2012, který se týká ujednání o příslušnosti, zčásti odpovídají ustanovením obsaženým v předešlých právních nástrojích⁷. Výklad, který Soudní dvůr podal v souvislosti s některým z těchto právních nástrojů, se proto v souladu s ustálenou judikaturou tohoto soudu vztahuje i na ostatní⁸.

19. Zadruhé, jelikož spor ve věci v původním řízení souvisí s postoupením pohledávek, je podle mého názoru namístě zdůraznit, že Soudní dvůr připomněl, že čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 neupřesňuje, zda je možné použít ujednání o soudní příslušnosti mimo okruh smluvních stran na třetí osobu, která je stranou následné smlouvy a zcela nebo částečně na ni přešla práva a povinnosti jedné ze stran původní smlouvy⁹. Soudní dvůr dále rozhodl, že třetí osoba by mohla být vázána ujednáním o příslušnosti, se kterým nevyslovila souhlas, pouze v případě, že by podle vnitrostátního práva rozhodného pro meritum věci vstoupila do všech práv a povinností původní smluvní strany¹⁰. Z popisu daného řízení, jak jej v projednávané věci provedl předkládající soud, vyplývá, že společnost Inkreal, která je ve vztahu ke smlouvě obsahující ujednání o příslušnosti v postavení třetí osoby, má za to, že je tímto ujednáním vázána.

B. K věci samé

20. Podstatou žádosti předkládajícího soudu o rozhodnutí o předběžné otázce je, zda musí být článek 25 nařízení č. 1215/2012 vykládán v tom smyslu, že v čistě vnitrostátní situaci je použitelný na základě pouhé skutečnosti, že si strany s bydlištěm ve stejném členském státě určily pro rozhodování již vzniklého nebo budoucího sporu soud nebo soudy jiného členského státu.

21. Předkládající soud správně poukázal na to, že v odborné literatuře a judikatuře soudů členských států se vyskytují dva protichůdné názory, a to s ohledem na skutečnost, že v čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 není uvedena podmínka mezinárodního prvku; v porovnání

⁷ – Viz článek 17 Úmluvy o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), podepsané v Bruselu dne 27. září 1968, ve znění následných úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (Úř. věst. 1998, C 27, s. 1) (dále jen „Bruselská úmluva“), a článek 23 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42; oprava Úř. věst. 2008, L 269, s. 14).

⁸ – Viz rozsudek ze dne 24. listopadu 2022, Tilman [C-358/21, EU:C:2022:923, bod 34, který se rovněž týká toho, že výklad musí být konzistentní s totožnými ustanoveními Úmluvy o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, podepsané dne 30. října 2007, jejíž uzavření bylo schváleno jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2009/430/ES ze dne 27. listopadu 2008 (Úř. věst. 2009, L 147, s. 1) (dále jen „Luganská úmluva II“)].

⁹ – Viz zejména rozsudek ze dne 18. listopadu 2020, DelayFix (C-519/19, EU:C:2020:933, bod 40).

¹⁰ – Viz rozsudek ze dne 18. listopadu 2020, DelayFix (C-519/19, EU:C:2020:933, bod 47 a citovaná judikatura).

s předešlými články týkajícími se ujednání o příslušnosti přitom v tomto ohledu nedošlo od doby, kdy vstoupila v platnost Bruselská úmluva¹¹, která byla nahrazena nařízením č. 44/2001¹², k žádným změnám.

22. Ze znění těchto ustanovení nelze vyvodit žádný argument. Lze uvést pouze to, že čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 nepodmiňuje možnost určení soudu nebo soudů určitého členského státu tím, že by alespoň jedna ze stran měla bydliště na území některého členského státu. Rozsah ujednání o příslušnosti je kromě toho stále omezen na spory z právního vztahu, v rámci kterého bylo toto ujednání dohodnuto¹³.

23. Volba stran při určování příslušného soudu členského státu tudíž nepodléhá žádnému jinému požadavku, jako je zejména existence spojitosti mezi určeným soudem a sporem¹⁴. Postačí, aby ujednání určovalo objektivní kritéria, na jejichž základě se strany dohodly ohledně výběru soudu nebo soudů, kterým předloží již vzniklé nebo budoucí spory. Tato kritéria musí být dostatečně přesná, aby soudu, kterému byla věc předložena, umožnila určit, zda je příslušný¹⁵.

24. Od doby uzavření Bruselské úmluvy vychází tato flexibilita z odhodlání v plném rozsahu zajistit, aby strany mohly v souvislosti s ujednáním o příslušnosti uplatňovat smluvní volnost¹⁶; podle mého názoru ovšem nezakládá výjimku z podmínek pro uplatnění nařízení č. 1215/2012, mezi něž patří i požadavek mezinárodního prvku¹⁷.

¹¹ – Viz čl. 17 první pododstavec první věta Bruselské úmluvy, ve znění článku 11 Úmluvy ze dne 9. října 1978 o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska k Bruselské úmluvě (Úř. věst. 1978, L 304, s. 1) a článku 7 Úmluvy ze dne 26. května 1989 o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky k Bruselské úmluvě (Úř. věst. 1989, L 285, s. 1), podle kterého platí, že „[d]ohodnou-li se strany, z nichž alespoň jedna má bydliště na území smluvního státu, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého smluvního státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu“.

¹² – Viz čl. 23 odst. 1 tohoto nařízení, v němž je uvedeno: „Dohodnou-li se strany, z nichž alespoň jedna má bydliště na území členského státu, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. [...]“

¹³ – Viz rozsudky ze dne 21. května 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 68 a citovaná judikatura), a ze dne 8. března 2018, Saey Home & Garden (C-64/17, EU:C:2018:173, bod 30).

¹⁴ – Viz rozsudky ze dne 17. ledna 1980, Zelger (56/79, EU:C:1980:15, bod 4), a ze dne 16. března 1999, Castelletti (C-159/97, EU:C:1999:142, bod 50 a citovaná judikatura). Viz však stejné obecné pravidlo uvedené v bodě 8 odůvodnění nařízení č. 44/2001 a v bodě 13 odůvodnění nařízení č. 1215/2012. Pro srovnání viz článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107). Ve stejném smyslu viz článek 7 nařízení Rady (EU) 2016/1103 ze dne 24. června 2016 provádějící posílenou spolupráci v oblasti příslušnosti, rozhodného práva a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových poměrů v manželství (Úř. věst. 2016, L 183, s. 1).

¹⁵ – Viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2000, Coreck (C-387/98, EU:C:2000:606, bod 15), a ze dne 7. července 2016, Hösizig (C-222/15, EU:C:2016:525, bod 43).

¹⁶ – Viz body 14 a 15 odůvodnění nařízení č. 1215/2012, jakož i rozsudky ze dne 7. července 2016, Hösizig (C-222/15, EU:C:2016:525, bod 44), a ze dne 18. listopadu 2020, DelayFix (C-519/19, EU:C:2020:933, bod 38).

¹⁷ – Pro připomenutí, že spor musí spadat pod občanské a obchodní věci ve smyslu nařízení č. 1215/2012, viz též Nourissat, C., „L’avenir des clauses attributives de juridiction d’après le règlement ‚Bruxelles I bis‘“, *Mélanges en l’honneur du professeur Bernard Audit: les relations privées internationales*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Issy-les-Moulineaux, 2014, s. 567 až 579, zejména s. 570.

25. V tomto ohledu lze předně zdůraznit, že na rozdíl od některých jiných nařízení¹⁸, ale obdobně jako většina nařízení týkajících se spolupráce v občanských věcech v oblasti rodinných záležitostí, výživného nebo úpadku, neobsahuje nařízení č. 1215/2012 žádné ustanovení o mezinárodní povaze dotčené situace, ačkoliv se jedná o podmínku jeho použitelnosti¹⁹.

26. Dále je třeba podotknout, že Soudní dvůr v této souvislosti uvedl, že „[s]amotné použití pravidel Bruselské úmluvy o příslušnosti[...] vyžaduje [...] existenci mezinárodního prvku“²⁰. Tato zásada byla v několika dalších rozsudcích potvrzena i ve vztahu k nařízení č. 44/2001²¹ a nařízení č. 1215/2012²².

27. Takový výklad je konečně namístě i vzhledem k právním základům nařízení č. 1215/2012²³, třebaže cílem přepracování nařízení č. 44/2001, které bylo provedeno prvně uvedeným nařízením, bylo podpořit pohyb a uznávání rozhodnutí v evropském justičním prostoru bez omezení v závislosti na mezinárodní povaze sporu²⁴, a pokud jde o dohody o příslušnosti, jejich univerzální použitelnost, což bylo *novum*²⁵.

28. Článek 81 SFEU, který je právním základem nařízení č. 1215/2012, totiž v odstavci 1 první větě stanoví, že „Unie rozvíjí justiční spolupráci v občanských věcech s mezinárodním prvkem založenou na zásadě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí“²⁶.

29. Vzhledem k tomu, že cílem tohoto nařízení je sjednotit pravidla pro určení příslušnosti, a nikoli nahradit vnitrostátní normy členských států, jimiž se řídí vnitrostátní spory, předpokladem použitelnosti tohoto nařízení, a tedy i použitelnosti jeho článku 25 je skutečnost, že daná situace má mezinárodní povahu v mezích unijního práva²⁷.

¹⁸ – Viz čl. 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. 2006, L 399, s. 1), a čl. 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích (Úř. věst. 2007, L 199, s. 1). Pokud jde o nařízení č. 1896/2006, viz rozsudek ze dne 7. května 2020, *Parking a Interplastics* (C-267/19 a C-323/19, EU:C:2020:351, bod 33). Pro srovnání viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6) (dále jen „nařízení Řím I“), nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40) (dále jen „nařízení Řím II“), jakož i nařízení Rady (EU) č. 1259/2010 ze dne 20. prosince 2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky (Úř. věst. 2010, L 343, s. 10) (dále jen „nařízení Řím III“). Z jejich čl. 1 odst. 1 vyplývá, že kritériem použitelnosti je „případ[...] kolize právních řádů“, resp. v nařízení Řím III „situac[e], kdy dochází ke kolizi právních předpisů“. V německém znění těchto článků je použit pojem „Verbindung zum Recht verschiedener Staaten“, tj. vazba na právo několika států.

¹⁹ – Viz rozsudek ze dne 7. května 2020, *Parking a Interplastics* (C-267/19 a C-323/19, EU:C:2020:351, bod 35).

²⁰ – Viz rozsudek ze dne 1. března 2005, *Owusu* (C-281/02, EU:C:2005:120, bod 25).

²¹ – Viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745, bod 29).

²² – Viz rozsudky ze dne 25. února 2021, *Markt24* (C-804/19, EU:C:2021:134, bod 32), a ze dne 8. září 2022, *IRnova* (C-399/21, EU:C:2022:648, bod 27).

²³ – K cílům uvedeného nařízení viz čl. 3 odst. 2 SEU a článek 67 SFEU.

²⁴ – V bodě 26 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 je uvedeno, že „rozhodnutí vydané soudy členského státu [by mělo být] považováno za rozhodnutí vydané v dožádaném členském státě“.

²⁵ – Viz bod 22 tohoto stanoviska.

²⁶ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. Viz rovněž body 3 a 5 odůvodnění nařízení č. 1215/2012.

²⁷ – Viz Audit, B., a d'Avout, L., *Droit international privé*, 9. vyd., Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paříž, 2022, bod 625 (s. 539 a 540) a bod 628 (s. 544). Viz rovněž Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *Compétence et exécution des jugements en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007)*, 6. vyd., Librairie générale de droit et de jurisprudence, sbírka „Droit des affaires“, Paříž, 2018, bod 82 (s. 117) a bod 141 (s. 189). K potřebě tuto podmínku objasnit viz studie, kterou vypracovala pro Komisi společnost Milieu SRL a která nese název „Study to support the preparation of a report on the application of Regulation (EU) n° 1215/2012 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (Brussels Ia Regulation)“, dále jen „studie pro Komisi“, leden 2023, s. 14, s. 54 až 59, jakož i s. 263 a 264. Pro doplnění viz analýza s názvem „Regulation Brussels Ia: a standard for free circulation of judgments and mutual trust in the European Union“ ze dne 31. července 2022, což je podrobná analýza toho, jaká je ve všech stávajících členských státech a ve Spojeném království vnitrostátní praxe stran uplatňování článku 25 nařízení č. 1215/2012, kterou provedl na základě stejných otázek, jaké byly položeny v rámci studie pro Komisi (otázky č. 41 až 49), Internationaal Juridisch Instituut v rámci projektu JUDGTRUST financovaného Komisí, s. 34 až 38 a s. 163 až 176.

30. Jaká kritéria mají být za těchto podmínek zohledněna?

31. Příkláním se k názoru některých autorů publikujících v německém²⁸, anglickém²⁹ a francouzském jazyce³⁰, který byl převzat nejvyššími soudy některých členských států³¹ a podle něhož je vyloučeno, aby situace, o kterou se jedná v daném sporu, měla mezinárodní povahu pouze na základě vůle stran, a to z pěti hlavních důvodů.

32. Na prvním místě je třeba podotknout, že pokud uznáváme, že předpokladem uplatnění určitého ustanovení nařízení č. 1215/2012 je existence podmínky mezinárodní povahy, bylo by nelogické připustit, že je tato podmínka *a priori* naplněna v čistě vnitrostátní situaci pouze na základě vůle stran. Jinými slovy, v důsledku takového výkladu by se zcela upustilo od podmínky mezinárodní povahy, která musí být naplněna na základě objektivních kritérií³².

33. Na druhém místě je třeba uvést, že v přeshraniční situaci, na kterou se již z povahy věci vztahují zvláštní pravidla pro určování příslušnosti upravená v nařízení č. 1215/2012, je ujednání o příslušnosti podle článku 25 tohoto nařízení pojato jako nástroj, který stranám umožňuje, aby se po vzájemné dohodě rozhodly od těchto kogentních pravidel odchýlit³³. Ve vnitrostátní situaci by pak cílem nebo důsledkem takového ujednání o příslušnosti bylo odchýlení se od vnitrostátních

²⁸ – Viz Mankowski, P., „Article 25 Brüssel Ia-VO“, v Rauscher, T., a Leible, S., *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht: EuZPR/EuIPR: Kommentar. Band I, Brüssel Ia-Verordnung*, 5. vyd., Otto Schmidt, Kolín nad Rýnem, 2021, zejména body 32 a 35; Hausmann, R., „Gerichtsstands- und Schiedsvereinbarungen“, v Reithmann, C., a Martiny, D., *Internationales Vertragsrecht*, 9. vyd., Otto Schmidt, Kolín nad Rýnem, 2022, body 7.19 a násl.; Dörner, H., „Artikel 25 [Zulässigkeit und Form von Gerichtsstandsvereinbarungen]“, v Saenger, I., *Zivilprozessordnung: familienverfahren, gerichtsverfassung, europäisches verfahrensrecht: handkommentar*, 9. vyd., Nomos, Baden-Baden, 2021, zejména bod 6. Ve prospěch opačného přístupu viz Staudinger, H., „Gerichtsstands- und Schiedsvereinbarungen“, *Internationale Zuständigkeit für Vertragsklagen; Gerichtsstands- und Schiedsvereinbarungen*, De Gruyter, Berlín, 2011, bod 241; Geimer, R., „Artikel 25 EuGVVO“, Zöller, R., *Zivilprozessordnung*, 33. vyd., Otto Schmidt, Kolín nad Rýnem, 2020, bod 3.

²⁹ – Viz Brosch, M., a Kahl, L.-M., „Article 25“, v Requejo Isidro, M., *Brussels I bis: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2022, s. 344 až 374, zejména bod 25.03, a v opačném smyslu Magnus, U., „Article 25“, v Magnus, U., a Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation*, 2. vyd., Otto Schmidt, Kolín nad Rýnem, 2023, s. 579 až 642, zejména bod 25 (s. 599).

³⁰ – Viz Schlosserova zpráva k Úmluvě ze dne 9. října 1978 o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska k Úmluvě o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, jakož i k protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem (Úř. věst. 1979, C 59, s. 71), bod 174; Gothot, P., a Holleaux, D., *La Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968: compétence judiciaire et effets des jugements dans la CEE*, Jupiter, Paříž, 1985, bod 167 (s. 99); Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op. cit.*, bod 141 (s. 189); obecněji Sindres, D., „Compétence judiciaire, Reconnaissance et Exécution des décisions en matière civile et Commerciale. – Compétence. – Règles ordinaires de compétence. – Dispositions générales. – Article 4 du règlement (UE) n° 1215/2012“, *JurisClasseur Droit international*, LexisNexis, Paříž, 2. listopadu 2021, svazek 584-125, bod 27; Audit, B., a d'Avout, L., *op. cit.*, bod 675 (s. 587 a 588). V opačném smyslu viz zpráva P. Jenarda k Bruselské úmluvě (Úř. věst. 1979, C 59, s. 1), s. 38; Droz, G., *Compétence judiciaire et effets des jugements dans le Marché commun (Étude de la Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968)*, Dalloz, Paříž, 1972, bod 207 (s. 129 a 130); Beraudo, J.-P., a Beraudo, M.-J., „Convention de Bruxelles/Conventions de Lugano. Règlement (CE) n° 44/2001/Règlement (UE) n° 1215/2012. – Généralités et champs d'application“, *JurisClasseur procédure civile*, LexisNexis, Paříž, 24. března 2023, svazek 2100-15, bod 46.

³¹ – Skutečnost, že se při zkoumání mezinárodní povahy dané situace zohledňují různé aspekty, vyplývá dle mých informací zejména z těchto rozhodnutí: v Německu, v souvislosti s Úmluvou o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, uzavřenou v Luganu dne 16. září 1988 (Úř. věst. 1998, L 319, s. 9), rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 23. července 1998 (II ZR 286/97); ve Francii rozsudky Cour de cassation (Kasační soud, Francie), 1. občanskoprávního senátu, ze dne 4. října 2005 (č. 02-12.959) a ze dne 30. září 2020 (č. 19-15.626); v Itálii rozsudky Corte suprema di cassazione (Kasační soud, Itálie), spojených senátů, ze dne 30. prosince 1998 (č. 12907), ze dne 14. února 2011 (č. 3568, bod 5.2) a ze dne 10. května 2019 (č. 12585, bod 5), jakož i v Portugalsku, rozsudky Supremo Tribunal de Justiça (Nejvyšší soud, Portugalsko) ze dne 26. ledna 2016 (540/14.4TVLSB.S1) a ze dne 4. února 2016 (536/14.6TVLSB.L1.S1). V opačném smyslu byla vydána následující rozhodnutí: v Rakousku usnesení Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) ze dne 5. června 2007 (10 Ob 40/07s) a ze dne 29. června 2020 (2 Ob 104/19m, bod 2) a v Nizozemsku rozsudek Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (odvolací soud v Arnhem-Leeuwarden, Nizozemsko) ze dne 27. října 2015 (200.157.017/01, body 3.10 a 3.12) a rozhodnutí rechtbank Rotterdam (soud v Rotterdamu, Nizozemsko) ze dne 1. dubna 2016 (4080627 CV EXPL 15-3441, bod 3.4). Viz však odlišné rozhodnutí rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) ze dne 11. dubna 2019 (7342297 CV EXPL 18-25262, body 9 až 11). Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska) žádné rozhodnutí v tomto směru nevydal.

³² – V tomto ohledu viz Stark, L., *L'internationalité en droit international privé*, dizertační práce obhájená dne 28. listopadu 2020, s. 27 a 28.

³³ – Viz rozsudky ze dne 24. června 1986, Anterist (22/85, EU:C:1986:255, bod 13), a ze dne 8. března 2018, Saey Home & Garden (C-64/17, EU:C:2018:173, bod 24).

norem týkajících se příslušnosti a volby soudu³⁴. Toto nařízení ovšem nemůže mít za následek – třebaže je zasazeno do kontextu posilování vzájemné důvěry a sjednocování kolizních norem³⁵ – odstranění veškerého rozlišení mezi pravidly pro určování vnitrostátní příslušnosti a pravidly pro určování mezinárodní příslušnosti, která jsou stanovena v unijním právu³⁶.

34. Podle mého názoru je proto třeba odmítnout čtyři protiargumenty vycházející ze znění článku 25 nařízení č. 1215/2012 nebo jeho teleologického výkladu. Zaprvé ze skutečnosti, že dohodu o příslušnosti lze uzavřít, aniž je bydlištěm některé ze stran založena vazba na členský stát³⁷, nelze s ohledem na podmínky použitelnosti tohoto nařízení³⁸ dovozovat, že jediným mezinárodním prvkem, který vyžaduje unijní normotvůrce, je volba soudu členského státu.

35. Zadruhé se ani smluvní volnosti stran, která tradičně odůvodňuje pravidlo týkající se ujednání o příslušnosti v případě volby soudu, nelze dovolávat v tak širokém smyslu, že by stranám umožňovala zpochybnit působnost uvedeného nařízení, které se vztahuje pouze na mezinárodní, a nikoli na čistě vnitrostátní situace.

36. Zatřetí upřesnění práva rozhodného pro věcnou platnost dohody o příslušnosti, které bylo vloženo do článku 25 nařízení č. 1215/2012, sice má zásadní význam, ale nemůže zdůvodnit použitelnost tohoto článku³⁹, neboť jinak by byl akceptován výklad zakládající se na tom, k jakému výsledku jeho uplatnění povede.

37. Začtvrté, i když je nesporné, že cílem unijního normotvůrce při změně článku 23 nařízení č. 44/2001 prostřednictvím nařízení č. 1215/2012 byla podpora využívání ujednání o volbě soudu⁴⁰ a posílení jejich účinnosti ve snaze zajistit právní jistotu stran⁴¹, nelze na základě tohoto cíle stranám umožnit, aby se odchýlily od vnitrostátních pravidel pro určení příslušnosti bez jakéhokoli omezení nebo hraničního určovatele⁴². V tomto ohledu zdůrazňuji, že ačkoliv lze situaci, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, přirovnat k bankovním sporům⁴³, předkládající soud výslovně připomněl, že se v daném případě nevyskytuje žádný jiný mezinárodní prvek než volba soudu jiného členského státu⁴⁴.

³⁴ – K tomu viz Stark, L., *op. cit.*, s. 261, a v tomto smyslu také Sindres, D., *op. cit.*, bod 27.

³⁵ – Viz nařízení Řím I, II a III.

³⁶ – V tomto ohledu viz Mailhé, F., „Convention attributive de juridiction“, *Espace judiciaire civil européen, Arrêts de la CJUE et commentaires*, Bruylant, Brusel, 2020, s. 476 až 480, zejména bod 571 (s. 478), podle kterého „se ‚zastupitelnost‘ soudů členských států stále týká pouze právních vztahů, které kvůli existenci mezinárodních prvků již samy o sobě nepodléhají výlučné příslušnosti soudů některého členského státu“.

³⁷ – Viz Magnus, U., *op. cit.*, bod 25 (s. 599).

³⁸ – Viz bod 29 tohoto stanoviska.

³⁹ – K zájmu na podání širokého výkladu článku 25 nařízení č. 1215/2012 ve snaze uplatňovat toto ustanovení jednotně, na který poukazuje Komise, viz Magnus, U., *op. cit.*, body 25 a 26 (s. 599 a 600). K uplatňování vnitrostátního práva a mezinárodních úmluv v případě dohod o volbě soudů třetího státu viz Mailhé, F., *op. cit.*, bod 571 (s. 477) – tento komentář přitom vychází z předpokladu, že je naplněna podmínka mezinárodní povahy dohody o volbě soudu (viz bod 571, s. 478). Viz rovněž Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op. cit.*, bod 139 (s. 185 a 186). Pro připomenutí argumentu vycházejícího z tohoto zájmu viz rovněž studie pro Komisi, s. 263 a 264.

⁴⁰ – Viz bod 27 tohoto stanoviska.

⁴¹ – Viz bod 36 tohoto stanoviska.

⁴² – Viz bod 33 tohoto stanoviska. Ke kontrole případného zneužití práva viz rovněž Mankowski, P., *op. cit.*, bod 35, jakož i Stein, F., a Jonas, M., „Artikel 25“, *Kommentar zur Zivilprozessordnung*, sv. 12 EuGVVO, 23. vyd., 2022, Mohr Siebeck, Tübingen, bod 23.

⁴³ – Ke specifčnosti ujednání v oblasti bankovníctví viz Gaudemet-Tallon, H., „Conflit de juridiction. – Contrat de prêt. – Clause attributive de juridiction. – Validité. – Conditions“, *Journal du droit international (Clunet)*, LexisNexis, Paříž, č. 3, s. 734 až 743, zejména s. 739 a 740. Viz rovněž Kleiner, C., „L'élection du for en matière bancaire et financière: entre clauses asymétriques, clauses modèles et quasi-réglementaires“, *Les clauses attributives de compétence internationale: de la prévisibilité au désordre*, příspěvky z konference, která se konala dne 21. listopadu 2019 v Centre de recherche en droit international privé et du commerce international (CRDI), pod vedením Laazouzi, M., éditions Panthéon-Assas, Paříž, 2021, s. 47 až 73, zejména s. 48 až 55.

⁴⁴ – Viz bod 13 tohoto stanoviska.

38. Pokud jde – na třetím místě – o judikaturu Soudního dvora, podle níž může mezinárodní prvek vyplývat z předmětu sporu, jestliže daná situace může vyvolat otázky ohledně určení mezinárodní příslušnosti soudů⁴⁵, nesdílím názor české vlády ani Komise stran důsledků, které z této judikatury vyvozují. Tato judikatura se totiž zakládá na objektivních kritériích (jako je například okolnost, že ke sporným skutečnostem došlo ve třetím státě⁴⁶, nebo cizí státní příslušnost žalovaného, jehož bydliště není známo⁴⁷), k nimž lze doplnit místo plnění závazku⁴⁸.

39. Z právě uvedeného tedy nelze dovodit, že by se tato judikatura na původní řízení vztahovala pouze proto, že jeho cílem je určit, který soud je příslušný vzhledem k volbě soudu jiného členského státu, než je stát bydliště stran. Z mého pohledu má předkládající soud na základě žádosti, jež mu byla předložena, zjistit, zda se v dané věci uplatní článek 25 nařízení č. 1215/2012. Jinými slovy, je třeba, aby za účelem rozhodnutí o své mezinárodní příslušnosti posoudil, zda má daná situace mezinárodní povahu, a ne aby zkoumal legalitu dotčeného ujednání zejména s ohledem na pravidla pro určení příslušnosti chránící slabší strany, která jsou stanovena v nařízení č. 1215/2012⁴⁹.

40. Pokud jde na čtvrtém místě o porovnání s jinými právními nástroji, jsem zaprvé stejného názoru jako někteří autoři, kteří uvádí, že při výkladu článku 25 nařízení č. 1215/2012 nemůže jakožto referenční rámec sloužit čl. 3 odst. 3 *nařízení Řím I*⁵⁰, který se týká volby rozhodného práva ve vnitrostátní situaci⁵¹.

41. V článku 1 odst. 1 posledně zmíněného nařízení je totiž uvedeno kritérium spočívající v existenci případu „kolize právních řádů“⁵², který – jak vyplývá z předmětu čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení – nemusí mít mezinárodní povahu⁵³. Dále je třeba podotknout, že se tímto ustanovením nemění povaha čistě vnitrostátních situací, ve kterých došlo k volbě cizího práva – na tyto situace se totiž i nadále vztahují kogentní vnitrostátní ustanovení. Článek 25 nařízení č. 1215/2012 ovšem zaručuje, že věc projedná určitý soud, neposkytuje. Stručně řečeno, ve vnitrostátních situacích je třeba rozlišovat mezi nařízením Řím I, které se zabývá kolizí právních řádů v důsledku vůle stran, a nařízením č. 1215/2012, které se vzhledem k podmínkám své použitelnosti nezabývá kolizí příslušnosti soudů v důsledku volby stran.

⁴⁵ – Viz rozsudky ze dne 1. března 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, bod 26), ze dne 17. listopadu 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, bod 30), a ze dne 8. září 2022, IRnova (C-399/21, EU:C:2022:648, bod 28).

⁴⁶ – Viz rozsudky ze dne 1. března 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, bod 26), jakož i ze dne 8. září 2022, IRnova (C-399/21, EU:C:2022:648, body 26 a 31).

⁴⁷ – Viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, bod 34). Srov. rozsudky ze dne 7. května 2020, Parking a Interplastics (C-267/19 a C-323/19, EU:C:2020:351, bod 33), a ze dne 3. června 2021, Generalno konsultstvo na Republika Bulgaria (C-280/20, EU:C:2021:443, body 30 až 37), v nichž se vychází ze skutečnosti, že alespoň jedna ze stran má bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu.

⁴⁸ – Viz Droz, G., „Synthesis of the Discussions of 11 and 12 March 1991“, *Civil jurisdiction and judgements in Europe*, Proceedings of the Colloquium on the Interpretation of the Brussels Convention by the Court of Justice Considered in the Context of the European Judicial Area, Lucemburk, 11. a 12. března 1991, Butterworths, Londýn, 1992, s. 253 až 271, zejména s. 263. Viz rovněž Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op cit.*, bod 142 (s. 190).

⁴⁹ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, bod 31).

⁵⁰ – Pro připomenutí diskusí ohledně tohoto článku obsažených v odborné literatuře viz Stark, L., *op. cit.*, s. 137.

⁵¹ – Viz Magnus, U., *op. cit.*, bod 26 (s. 599) a bod 40 (s. 606), jakož i Calvo Caravaca, A.-L., a Carrascosa González, J., *Tratado de derecho internacional privado*, sv. II, Tirant lo Blanch, Valencia, 2020, s. 2538. V opačném smyslu viz Francq, S., „La refonte du Règlement Bruxelles I: champ d'application et compétence“, *Revue de droit commercial belge*, 2013, s. 307 až 333, zejména s. 319 a poznámka pod čarou 70.

⁵² – K tomu viz analýza v Stark, L., *op. cit.*, zejména s. 47 až 49.

⁵³ – Viz rovněž čl. 14 odst. 2 nařízení Řím II.

42. Zadruhé se ztotožňuji s názorem, že Soudní dvůr by měl v rámci svého výkladu zohlednit řešení zvolená v *Haagské úmluvě o dohodách o volbě soudu uzavřené dne 30. června 2005*⁵⁴. Vzhledem ke vzájemnému vlivu této úmluvy a nařízení č. 1215/2012, který je připomenut v bodech 4 a 5 odůvodnění rozhodnutí 2014/887, je třeba se přiklonit k závěru, jenž je v souladu s čl. 1 odst. 2 uvedené úmluvy, podle kterého platí, že „se jedná o mezinárodní věc, pokud strany nemají bydliště nebo sídlo v témže smluvním státě a vztah stran a veškeré další prvky týkající se sporu, bez ohledu na místo zvoleného soudu, nesouvisí pouze s tímto státem“⁵⁵.

43. Na pátém místě bych chtěl dodat, že jelikož může být mezinárodní povaha důsledkem různých faktorů⁵⁶, soud, jemuž byla věc předložena, by je měl za těchto podmínek posuzovat v každém jednotlivém případě pružně a v rámci širokého pojetí⁵⁷.

44. Na základě všech těchto argumentů Soudnímu dvoru navrhuji, aby předkládajícímu soudu odpověděl tak, že uplatnění článku 25 nařízení č. 1215/2012 je vázáno na podmínku mezinárodní povahy, kterou nelze naplnit pouhou volbou soudu některého členského státu.

45. Vzhledem k praktickým dopadům takového výkladu se domnívám, že tento závěr by měl být v odůvodnění rozhodnutí Soudního dvora – a to ve snaze zcela naplnit cíl, kterým je poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď⁵⁸ – doplněn o upřesnění, k jakému okamžiku je třeba mezinárodní povahu situace posuzovat⁵⁹.

⁵⁴ – Úmluva uvedená v příloze I rozhodnutí Rady 2009/397/ES ze dne 26. února 2009 o podpisu Úmluvy o dohodách o volbě soudu jménem Evropského společenství (Úř. věst. 2009, L 133, s. 1), která byla schválena rozhodnutím Rady 2014/887/EU ze dne 4. prosince 2014 o schválení Haagské úmluvy ze dne 30. června 2005 o dohodách o volbě soudu jménem Evropské unie (Úř. věst. 2014, L 353, s. 5) a v členských státech vstoupila v platnost dne 1. října 2015, a to s výjimkou Dánského království (1. září 2018) (dále jen „Haagská úmluva z roku 2005“), jež je dostupná na této internetové stránce: <https://www.hcch.net/fr/instruments/conventions/full-text/?cid=98>. V článku 1 odst. 1 Haagské úmluvy z roku 2005 je uvedeno, že se tato úmluva vztahuje v mezinárodních věcech na výlučné dohody o volbě soudu uzavřené v občanských a obchodních věcech. Ke vztahu mezi nařízením č. 1215/2012 a uvedenou úmluvou viz Magnus, U., *op. cit.*, bod 10 (s. 590 až 592).

⁵⁵ – K zajištění tohoto souladu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2023, A1 a A2 (Pojištění rekreační lodi) (C-352/21, EU:C:2023:344, bod 46).

⁵⁶ – V tomto ohledu viz bod 38 tohoto stanoviska. K přehledu různých možných kritérií viz Stark, L., *op. cit.*, s. 33 a 34. Pro ilustraci viz mezinárodní prvky, jichž se týkala třetí předběžná otázka, kterou položil Supremo Tribunal de Justiça (Nejvyšší soud) ve věci, v níž bylo vydáno usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 10. března 2017, Sociedade Metropolitana de Desenvolvimento (C-136/16, nezveřejněné, EU:C:2017:237), o vyškrtnutí věci z rejstříku Soudního dvora, jakož i analýza v Kleiner, C., *op. cit.*, s. 59 až 61. K harmonizaci výkladu nařízení č. 1896/2006 a nařízení č. 1215/2012 viz rovněž rozsudek ze dne 7. května 2020, Parking a Interplastics (C-267/19 a C-323/19, EU:C:2020:351, body 34 a 35).

⁵⁷ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. listopadu 2013, Maletic (C-478/12, EU:C:2013:735, body 25 až 29). Viz také rozbor tohoto rozsudku v Stark, L., *op. cit.*, zejména s. 32 a 33. Viz rovněž Audit, B., a d'Avout, L., *op. cit.*, s. 586 až 596, zejména bod 675 (s. 588) a poznámka pod čarou 258. Kromě toho viz shrnutí kritérií, která uplatňují některé soudy, provedené ve studii pro Komisi, s. 58 a 59.

⁵⁸ – Podotýkám, že z věci C-136/16 (vyškrtnutí z rejstříku Soudního dvora), která je zmíněna v poznámce pod čarou 56 tohoto stanoviska, plyne, že v těchto souvislostech může vyvstat další otázka. Tato otázka spočívá v tom, zda lze od použití ujednání o příslušnosti upustit. Předkládající soud se v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zabýval případem, kdy volba soudů jiného členského státu, než toho, jehož jsou strany státními příslušníky, způsobuje některé ze stran vážné potíže a tuto volbu neodůvodňuje žádný zájem druhé strany.

⁵⁹ – Podle Stark, L., *op. cit.*, s. 385, je určení okamžiku, ke kterému má být posouzena mezinárodní povaha, „klíčové“. V tomto ohledu viz upřesňující pravidlo obsažené v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 1896/2006 a čl. 3 odst. 3 nařízení č. 861/2007.

46. Mezinárodní povaha situace se totiž může v průběhu času měnit. Nyní mi jde o případ, kdy ke zmezinárodnění situace dojde ve fázi sporu⁶⁰. Připomínám, že jelikož v nařízení č. 1215/2012 nejsou uvedena žádná upřesňující vodítka⁶¹, i v tomto ohledu se analýzy obsažené v odborné literatuře a rozhodnutí soudů členských států rozcházejí⁶².

47. Zjistil jsem, že převážná většina autorů má za to, že soudce by měl posouzení provádět k okamžiku uzavření dohody o příslušnosti⁶³, a nikoliv k okamžiku, kdy byla věc předložena soudu, který si strany určily⁶⁴. Přesvědčivé mi připadají argumenty založené na smluvní povaze určení příslušnosti⁶⁵ a na právní jistotě⁶⁶, a to na rozdíl od argumentu založeného na předvídatelnosti⁶⁷. Dále jsem shledal, že nejednotná je i judikatura členských států⁶⁸.

48. Kritérium posuzování mezinárodní povahy ve fázi předložení věci soudu vylučuji – podle mého názoru neodpovídá požadavkům právní jistoty a zvyšuje riziko *forum shopping*, i když se původně jednalo o čistě vnitrostátní situaci⁶⁹.

⁶⁰ – Pro ilustraci viz rozsudek ze dne 30. září 2021, Commerzbank (C-296/20, EU:C:2021:784, body 39 a 59).

⁶¹ – Tak je tomu i v případě nařízení č. 650/2012 (článek 5), nařízení 2016/1103 (článek 7) a Haagské úmluvy z roku 2005 (článek 1). K nedostatku konsenzu při sjednávání této úmluvy viz Ancel, M.-E., „L'internationalité à la lumière de la convention d'electio fori“, *Le monde du droit: écrits rédigés en l'honneur de Jacques Foyer*, Economica, Paříž, 2008, s. 21 až 47, zejména s. 36, a k absenci připomínek ve vztahu k této otázce viz Van Loon, H., „Quelques aspects de la mondialisation dans le domaine des conflits de juridictions“, *Droit international privé: travaux du Comité français de droit international privé*, 17. ročník, 2004–2006, éditions A. Pedone, Paříž, 2008, s. 227 až 253. Pokud jde naproti tomu o nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (Úř. věst. 2009, L 7, s. 1), viz čl. 4 odst. 1 první a druhý pododstavec, který stanoví, že podmínky pro určení příslušného soudu musí být splněny v okamžiku uzavření dohody o volbě soudu nebo v okamžiku zahájení řízení.

⁶² – Diskuze mají stejný charakter jako ty, které se týkaly podmínky bydliště uvedené v člancích, jež předcházely článku 25 nařízení č. 1215/2012. V tomto ohledu viz Droz, G., „Synthesis of the Discussions of 11 and 12 March 1991“, *op. cit.*, zejména s. 262, jakož i Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op. cit.*, bod 136 (s. 181 a 182).

⁶³ – Viz Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op. cit.*, bod 143 (s. 191), a Kleiner, C., *op. cit.*, s. 61, jakož i Henriques, S., *Os Pactos de Jurisdição, no Regulamento (CE) nº 44 de 2001*, Coimbra Editora, Coimbra, 2006, s. 60 a 61, a Ferreira Pinto, F., A., „Contractos de swap concluídos entre entidades com sede em território nacional – jurisdição e lei aplicável“, v Lobo Moutinho, J., Henrique, S., Vaz de Sequeira, E., a Garcia Marques, P., *Homenagem ao Professor Doutor Germano Marques da Silva*, sv. I, Universidade Católica Editora, Lisabon, s. 799 až 824, zejména s. 805.

⁶⁴ – Na podporu tohoto kritéria viz Hausmann, R., *op. cit.*, bod 7.23, § 7, a Calvo Caravaca, A.-L., a Carrascosa González, J., *Tratado de Derecho internacional privado*, sv. I, *op. cit.*, s. 122 a násl. (podle těchto autorů je třeba vzít do úvahy, že po uzavření dohody došlo k vymizení „mezinárodního“ prvku).

⁶⁵ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. června 1986, Anterist (22/85, EU:C:1986:255, bod 14).

⁶⁶ – Viz bod 3 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 a rozsudek ze dne 10. března 1992, Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, bod 20). Pokud se tedy v průběhu sporu přemění mezinárodní situace na situaci vnitřní, je ujednání účinné.

⁶⁷ – V tomto smyslu viz bod 15 odůvodnění nařízení č. 1215/2012, v němž je uvedeno, že „smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného spojujícího prvku [hraničního určovatele]“, než je místo bydliště žalovaného, jakož i Treppoz, E., „L'imprévisibilité du juge élu“, *Les clauses attributives de compétence internationale: de la prévisibilité au désordre*, *op. cit.*, s. 91 až 105, zejména bod 1 a poznámka pod čarou 1. Nicméně viz rozsudek ze dne 24. října 2018, Apple Sales International a další (C-595/17, EU:C:2018:854, bod 34).

⁶⁸ – Můj názor se opírá o následující rozhodnutí, jež obsahují ty nejkonkrétnější závěry, které se mi podařilo najít: rozsudek Cour de cassation (Kasační soud, Francie) ze dne 4. října 2005 (č. 02-12.959), jakož i usnesení, které vydal Sąd Apelacyjny w Katowicach (odvolací soud v Katovicích, Polsko) dne 21. ledna 2016 (V ACz 52/16). Následující soudy nicméně rozhodly, že posouzení má být provedeno k okamžiku podání žaloby: v Německu usnesení Oberlandesgericht München (vrchní zemský soud v Mnichově, Německo) ze dne 31. března 1987 (6 W 788/87); v Rakousku usnesení Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) ze dne 5. června 2007 (10 Ob 40/07s), na jehož základě byla zavedena právní norma *Rechtssatz*; v Itálii rozsudek Corte suprema di cassazione (Kasační soud), spojených senátů, ze dne 4. března 2019 (č. 6280), a to na základě pravidla *perpetuatio jurisdictionis* ve vnitrostátním právu.

⁶⁹ – K opačnému názoru viz Stark, L., *op. cit.*, s. 394. Kdyby měl být upřednostněn procesní aspekt ujednání, bylo by možné provést porovnání s rozsudkem ze dne 13. listopadu 1979, Sanicentral (25/79, EU:C:1979:255, body 6 a 7, které se týkají výkladu přechodných ustanovení Bruselské úmluvy), z něhož vycházejí analýzy a rozhodnutí uvedené v poznámkách pod čarou 64 a 68 tohoto stanoviska, jakož i s rozsudkem ze dne 24. listopadu 2022, Tilman (C-358/21, EU:C:2022:923, bod 30, který se týká se časové působnosti Luganské úmluvy II ve vztahu ke Spojenému království). Vzhledem k předmětu těchto rozhodnutí by se totiž jejich dopad mohl omezovat na výklad ustanovení týkajících se časové působnosti unijního práva.

49. S ohledem na procesní účel ujednání, kterým je volba soudu podle evropského nařízení, a na cíle tohoto nařízení mám ovšem za to, že v úvahu připadá i jiné řešení⁷⁰. Bylo by možné připustit, aby se strany ve vnitrostátní situaci, která by se mohla stát situací mezinárodní⁷¹, při uzavírání dohody domluvily na tom, že určí soud členského státu v rámci dostatečně přesné formulace, v níž vyjádří svůj úmysl⁷² a pro případ pochybností o existenci kritéria mezinárodní povahy určí výlučnou příslušnost vnitrostátních soudů. Jen za takových podmínek lze podle mého názoru zachovat právní jistotu⁷³. Určený soud by pak v okamžiku, kdy by mu byla věc předložena, musel posoudit, zda se předpoklady stran naplnily.

V. Závěry

50. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžnou otázku položenou Nejvyšším soudem (Česká republika) následovně:

„Článek 25 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

musí být vykládán v tom smyslu, že

v čistě vnitrostátní situaci je vyloučeno, aby se použil na základě pouhé skutečnosti, že si strany s bydlištěm ve stejném členském státě určily pro rozhodování již vzniklého nebo budoucího sporu soud nebo soudy jiného členského státu.“

⁷⁰ – K úvahám, které se v tomto smyslu objevují v odborné literatuře, viz Ancel, M.-E., *op. cit.*, zejména bod 18 *in fine* (s. 36), jakož i Stark, L., *op. cit.*, zejména s. 393 až 396.

⁷¹ – Viz Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op. cit.*, bod 143 (s. 191) s odkazem – obsaženým v poznámce pod čarou 67 – na Gothot, P., a Holleaux, D., *op. cit.*, bod 168 (s. 100).

⁷² – K požadavku přesnosti viz rozsudek ze dne 16. března 1999, Castelletti (C-159/97, EU:C:1999:142, bod 48), a judikatura uvedená v poznámce pod čarou 15 tohoto stanoviska. Pro ilustraci viz též Kleiner, C., *op. cit.*, s. 61, podle níž by mohla být relevantním kritériem budoucí událost, jako je místo plnění závazku, který nebyl splněn. Ke kritice tohoto závěru viz Stark, L., *op. cit.*, s. 393.

⁷³ – Prostřednictvím takového řešení by bylo možné se vypořádat s výhradami uvedenými v Geimer, R., „EuGVVO Art. 25“, v Geimer, R., a Schütze, R., A, *Europäisches Zivilverfahrensrecht*, 4. vyd., C. H. Beck, Mnichov, 2020, zejména bod 39.